

Protocol Medisch handelen Unicoz

Status:

Advies directeuren : 06 september 2022
Vastgesteld door het CvB : 30 september 2022

Inhoudsopgave

Voorwoord

1. Soorten medische handelingen op school
2. Medicijnverstrekking en medisch handelen

Bijlage 1: Toestemming tot handelswijze als de leerling ziek wordt op school

Bijlage 2: Toestemming voor het verstrekken van medicijnen op verzoek

Bijlage 3: Toestemming voor het uitvoeren van medische handelingen

Bijlage 4: Bekwaamheidsverklaring

Bijlage 5: Handelen bij calamiteiten

Voorwoord

Leraren en ondersteunende medewerkers in het vo¹ worden regelmatig geconfronteerd met leerlingen die klagen over pijn die meestal met eenvoudige middelen te verhelpen is, zoals hoofdpijn, buikpijn, oorpijn of pijn door een insectenbeet. Daarnaast krijgen leraren af en toe het verzoek van ouders of verzorgers om hun kinderen door de arts voorgeschreven medicatie toe te dienen. En soms wordt er werkelijk medisch handelen van leraren verwacht, zoals het geven van sondevoeding, toedienen van een injectie, het prikken van een bloedsuiker enz.

Het uitvoeren van medische handelingen op school brengt risico's met zich mee, ook op juridisch gebied. Het is van belang dat er in deze situaties gehandeld wordt volgens een vooraf afgesproken protocol.

Bij het opstellen van dit Unicoz protocol is het 'Model-protocol medische handelingen op scholen' van de PO-Raad als basis genomen.

1. Soorten medische handelingen op school

Er zijn twee soorten medische handelingen op school: medische handelingen waarvoor de wet BIG (Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg) niet geldt en medische handelingen waarvoor de wet BIG wel geldt. Deze laatste medische handelingen noemen we 'voorbehouden medische handelingen'.

1.1 *Handelingen waarvoor de wet BIG niet geldt*

Voorbeelden van deze handelingen zijn het geven van medicijnen of het behandelen van een insectenbeet met Azaron. Bij medicijnen moet men denken aan het geven van een paracetamol, een zepil bij een epilepsieaanval of andere medicijnen.

1.2 *Handelingen waarvoor de wet BIG wel geldt*

Voorbeelden van deze 'voorbehouden medische handelingen' zijn het geven van injecties en het toedienen van sondevoeding. Deze mogen slechts worden uitgevoerd door artsen en verpleegkundigen. Delegeren van het verrichten van deze handelingen aan leerkrachten kan, maar moet met zeer zorgvuldig gebeuren (zie hiervoor paragraaf 2.4).

Mocht zich onverhoopt ten gevolge van een medische handeling een calamiteit voordoen, neem dan direct contact op met de huisarts en/of specialist van het kind. Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112. Zorg ervoor dat je alle relevante gegevens van de leerling bij de hand hebt, zoals: naam, geboortedatum, adres, huisarts en specialist van het kind. Meldt verder bij welke handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan en welke verschijnselen bij het kind waarneembaar zijn.

De schoolleiding is bevoegd te besluiten of zij wel of geen medewerking verleent aan het geven van medicijnen of het uitvoeren van een medische (BIG) handeling. Zo nodig overlegt de schoolleiding hierover vooraf met het schoolbestuur. Voor de individuele leraar geldt dat hij/zij mag weigeren handelingen (al dan niet vallend onder de wet BIG) uit te voeren waarvoor hij/zij zich niet bekwaam acht. Dit is conform het arbeidsrecht.

De wet BIG is niet van toepassing indien er sprake is van een noodsituatie. Iedere burger wordt dan geacht te helpen naar beste weten en kunnen.

¹ Waar in het vervolg van de tekst 'leraar' staat, wordt ook ondersteunende medewerker in het vo bedoeld.

2. Medicijnverstrekking en medisch handelen

2.1 *De leerling wordt ziek op school*

Indien een leerling ziek wordt of een ongeluk krijgt op school moet de leraar direct bepalen hoe hij/zij moet handelen. Regelmatig komt een leerling 's morgens gezond op school en krijgt tijdens de lessen last van hoofd -, buik - of oorpijn. Ook kan een leerling bijvoorbeeld door een insect gestoken worden.

In zijn algemeenheid is een leraar niet deskundig om een juiste diagnose te stellen. De grootst mogelijke terughoudendheid is hier dan ook geboden. Uitgangspunt is dat een kind dat ziek is, naar huis moet. De leraar (of schoolleiding) zal, in geval van ziekte, altijd contact opnemen met de ouders om te overleggen wat er dient te gebeuren (is er iemand thuis om het kind op te vangen, wordt het kind gehaald of moet het gebracht worden, moet het naar de huisarts, etc.?).

Ook wanneer een leraar inschat dat het kind met een eenvoudig middel geholpen kan worden, wordt eerst contact opgenomen met de ouders om toestemming te vragen om een bepaald middel te verstrekken. Kunnen ouders niet worden bereikt, dan kan de leraar besluiten, eventueel na overleg met een collega, om zelf een eenvoudig middel te geven. Daarnaast moet hij/zij inschatten of niet alsnog een (huis)arts geraadpleegd moet worden. Raadpleeg bij twijfel altijd een arts. Zo kan bijvoorbeeld een ogenschijnlijk eenvoudige hoofdpijn een uiting zijn van een veel ernstiger ziektebeeld. Het blijft dan zaak het kind voortdurend te observeren.

Enkele zaken waar je op kan letten zijn:

- toename van pijn;
- misselijkheid;
- verandering van houding (bijvoorbeeld in elkaar krompen);
- verandering van de huid (bijvoorbeeld erg bleke of hoogrode kleur) en
- verandering van gedrag (bijvoorbeeld onrust, afnemen van alertheid).

2.2 *Het verstrekken van medicijnen op verzoek*

Kinderen krijgen soms medicijnen of andere middelen voorgeschreven die zij een aantal malen per dag moeten gebruiken, dus ook tijdens lessen. Te denken valt bijvoorbeeld aan pufjes voor astma, antibiotica, of zetpillen bij toevallen (een aanval van epilepsie). Ouders kunnen aan de schoolleiding en leraar vragen deze middelen te verstrekken. Schriftelijke toestemming van de ouders is hierbij noodzakelijk (zie bijlage 2).

Enkele praktische adviezen:

- Neem de medicijnen alleen in ontvangst wanneer ze in de originele verpakking zitten en uitgeschreven zijn op naam van het betreffende kind;
- Lees goed de bijsluiter zodat u op de hoogte bent van eventuele bijwerkingen van het medicijn en
- Noteer, per keer, op een aftekenlijst dat u het medicijn aan het betreffende kind gegeven heeft.
- Als een kind niet goed op een medicijn reageert of als er onverhoopt toch een fout is gemaakt bij het toedienen van een medicijn, bel dan direct de huisarts of specialist in het ziekenhuis.
- Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112.

- Zorg er altijd voor dat je alle relevante gegevens bij de hand hebt, zoals: naam, geboortedatum, adres, huisarts en/of specialist van de leerling, de medicatie die is toegediend, welke reacties het kind vertoont en eventueel welke fout is gemaakt.

2.3 *Het opbergen van medicijnen op school*

Het bewaren van medicijnen op school moet tot een minimum worden beperkt. De medicijnen dienen in een afgesloten kast (koelkast indien dit nodig is) te worden bewaard. In geen geval medicijnen bewaren in het bureau van de leraar. De bureaula gaat te vaak open en het gevaar kan bestaan dat leerlingen de medicijnen kunnen meenemen.

2.4 *Het verrichten van voorbehouden medische handelingen*

Het is van groot belang dat een langdurig zieke leerling of een leerling met een bepaalde handicap zoveel mogelijk gewoon naar school gaat. De leerling heeft contact met leeftijdsgenootjes, neemt deel aan het normale leven van alledag op school en wordt daardoor niet de hele dag herinnerd aan zijn handicap of ziek zijn. Het is voor het psychosociaal welbevinden van het langdurig zieke kind belangrijk om, indien dat maar enigszins mogelijk is, het naar school te laten gaan.

In uitzonderlijke gevallen zullen ouders aan schoolleiding en leraren vragen BIG - handelingen te verrichten. Te denken valt daarbij aan het geven van sondevoeding. In het algemeen worden deze handelingen door de thuiszorgorganisatie of de ouders zelf op school verricht. In sommige gevallen kan er sprake zijn van een PGB (persoonsgebonden budget).

De leraar, de schoolleiding en het schoolbestuur realiseren zich dat zij bepaalde verantwoordelijkheden op zich nemen, wanneer wordt overgegaan tot het uitvoeren van een voorbehouden medische handeling door een leerkracht. Ouders moeten voor dergelijke ingrijpende handelingen altijd vooraf schriftelijk toestemming geven (zie bijlage 3). Zonder toestemming van de ouders kan een schoolleiding of leraar niets doen.

De leraar moet een gedegen instructie krijgen van een BIG-geregistreerde professional (meestal de behandelend arts of verpleegkundige) hoe hij/zij de BIG-handeling moet uitvoeren. Het naar tevredenheid uitvoeren van deze handeling moet door deze BIG-geregistreerde professional schriftelijk worden vastgelegd (met handtekening) in een bekwaamheidsverklaring (zie bijlage 4). Op deze manier wordt zorgvuldig gehandeld en wordt een zo optimaal mogelijke zekerheid voor kind, ouders, leraar, schoolleiding en schoolbestuur gewaarborgd. Ook voor de verzekeraar van de school zal duidelijk zijn dat er zo zorgvuldig mogelijk is gehandeld. Dit betekent dat een leraar in opdracht van een arts moet handelen die hem bekwaam heeft verklaard voor het uitvoeren van een BIG - handeling.

Een leraar blijft verantwoordelijk voor zijn/haar handelen, ook al heeft hij een bekwaamheidsverklaring van een arts. Hij/zij kan hiervoor civielrechtelijk aangesproken worden. Het schoolbestuur is echter verantwoordelijk voor datgene wat de leraar doet. Kan een schoolbestuur een bekwaamheidsverklaring van een arts overleggen, dan kan niet bij voorbaat worden aangenomen dat de schoolleiding onzorgvuldig heeft gehandeld.

Bijlage 1 – De leerling wordt ziek op school

Verklaring: Toestemming tot handelwijze voor als de leerling ziek wordt op school

Het kan voorkomen dat uw kind tijdens het verblijf op school ziek wordt, zich verwondt, door een insect wordt gestoken etc. In zo'n geval zal de school altijd contact opnemen met de ouders, verzorgers of met een andere, door hen aangewezen, persoon. Een enkele keer komt het voor dat deze niet te bereiken zijn. Als deze situatie zich voordoet zal de leraar een zorgvuldige afweging maken of uw kind gebaat is met een 'eenvoudige' pijnstiller of dat een arts geconsulteerd moet worden.

Als u hiermee akkoord gaat, wilt u dan dit formulier invullen.

Ondergetekende gaat akkoord met bovengenoemde handelwijze ten behoeve van:

naam leerling	
geboortedatum	
adres	
postcode en plaats	
naam ouder(s)/verzorger(s)	
telefoon thuis	
telefoon werk	
naam huisarts	
Telefoon huisarts	

Te waarschuwen persoon, indien ouder(s)/verzorger(s) niet te bereiken zijn:

naam	
telefoon thuis	
telefoon werk	

Mijn kind is overgevoelig voor de volgende zaken:

MEDICIJNEN:	
ONTSMETTINGSMIDDELEN:	
PLEISTERS	
OVERIG	

Ruimte voor zaken die hierboven niet genoemd zijn:

--

Wilt u eventuele veranderingen zo spoedig mogelijk doorgeven aan de directie van de school?

Het is zeer belangrijk dat deze gegevens actueel zijn.

Ondergetekende naam

ouder/verzorger van

Plaats en datum

Handtekening

Bijlage 2 - Het verstrekken van medicijnen op verzoek

Verklaring: Toestemming tot het verstrekken van medicijnen op verzoek		
<i>Ondergetekende geeft toestemming voor het toedienen van de hieronder omschreven medicijn(en) aan:</i>		
Naam leerling		
Geboortedatum		
Adres		
Postcode en plaats		
Naam ouder(s)/verzorger(s)		
Telefoon thuis		
Telefoon werk		
Naam huisarts		
Telefoon huisarts		
Medicatie is nodig voor	<i>Noem hier de aandoening / ziekte</i>	
Naam van het medicijn		
Medicijn dient dagelijks te worden toegediend op onderstaande tijden (+ dosering):		
Maandag	...uur	...mg
Dinsdag	...uur	...mg
Woensdag	...uur	...mg
Donderdag	...uur	...mg
Vrijdag	...uur	...mg
Medicijn(en) mogen alleen worden toegediend in de volgende situatie(s):		
Dosering van het medicijn:		
Wijze van toediening:		
Wijze van bewaren:		
Ondergetekende, ouder/verzorger van genoemde leerling, geeft hiermee aan de school c.q. de hieronder genoemde leraar die daarvoor een medicijninstructie heeft gehad, toestemming voor het toedienen van de bovengenoemde medicijnen:		

Ondergetekende naam	
ouder/verzorgger van	
Plaats en datum	
Handtekening	
Instructie voor medicijntoediening: (alleen invullen indien van toepassing)	
Er is instructie gegeven over het toedienen van de medicijnen op (datum)	
Door (naam en handtekening)	
Functie	
Naam instelling	
Aan (naam en handtekening)	
Functie	
Naam en plaats school	

Bijlage 3 – Uitvoeren van medische handelingen

Verklaring: Toestemming tot het uitvoeren van voorbehouden medische handelingen (BIG)		
<i>Ondergetekende geeft toestemming voor uitvoering van de zogenoemde 'medische voorbehouden handeling' op school bij:</i>		
Naam leerling		
Geboortedatum		
Adres		
Postcode en plaats		
Naam ouder(s)/verzorger(s)		
Telefoon thuis		
Telefoon werk		
Naam huisarts		
Telefoon huisarts		
Naam specialist		
Telefoon specialist		
Naam medisch contactpersoon		
Telefoon medisch contactpersoon		
Beschrijving van de ziekte waarvoor de 'medische handeling' op school bij de leerling nodig is:		
Omschrijving van de uit te voeren 'medische handeling':		
De medische handeling dient dagelijks te worden uitgevoerd op onderstaande tijden (+ dosering):		
Maandag	...uur	...mg
Dinsdag	...uur	...mg

Woensdag	...uur	...mg
Donderdag	...uur	...mg
Vrijdag	...uur	...mg
De 'medische handeling' mag alleen worden uitgevoerd in de hieronder omschreven situatie:		
Dosering van het medicijn:		
Wijze van toediening:		
Wijze van bewaren:		
Bekwaamheidsverklaring aanwezig (omcirkelen wat van toepassing is) JA / NEE		
Instructie medisch handelen:		
Er is instructie gegeven over het medisch handelen en gecontroleerd op de juiste uitvoering op (datum)		
Door (naam en handtekening)		
Functie		
Naam instelling		
Aan (naam en handtekening)		
Functie		
Naam en plaats school		
Ondergetekende, ouder/verzorger van genoemde leerling, geeft hiermee aan de school c.q. de hierboven genoemde leraar die daarvoor de 'instructie medisch handelen' heeft gehad, toestemming voor het uitvoeren van de medische handelingen:		
Ondergetekende naam		
ouder/verzorger van		
Plaats en datum		
Handtekening		

Bijlage 4 - Bekwaamheidsverklaring

Verklaring: bekwaam uitvoeren medische handelingen (BIG)	
Ondergetekende, bevoegd tot het uitvoeren van de hieronder beschreven handeling:	
Verklaart dat,	
Naam werknemer	
Functie	
Werkzaam bij	
na instructie door ondergetekende, in staat is bovengenoemde handeling bekwaam uit te voeren. De handeling moet worden uitgevoerd ten behoeve van:	
Naam leerling	
Geboortedatum	
Het uitvoeren van bovengenoemde handeling is voor de leerling noodzakelijk wegens:	
De hierboven beschreven handeling mag alleen worden uitgevoerd op de tijdstippen waarop de leerling op school aanwezig is.	
De hierboven beschreven handeling moet worden uitgevoerd gedurende de periode:	
Ondergetekende:	
Naam	
Functie	
Werkzaam bij	
Plaats	
Datum	
Handtekening	

Handelen bij calamiteiten

Richtlijnen

Indien zich calamiteiten voordoen ten gevolge van het toedienen van medicijnen of het uitvoeren van een medische (BIG) handeling bij een leerling, volgen hieronder richtlijnen:

- Laat de leerling niet alleen. Probeer rustig te blijven.
Observeer het kind goed en probeer het gerust te stellen
- Waarschuw een volwassene voor bijstand (of laat één van de kinderen een volwassene halen, waarbij u duidelijk instrueert wat het kind tegen de volwassene moet zeggen)
- Bel direct de huisarts en/of de specialist van het kind
- Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112
- Geef door naar aanleiding van welk medicijn of 'medische' handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan (eventueel welke fout is gemaakt)
- Zorg ervoor dat u alle relevante gegevens van het kind bij de hand hebt (of laat ze direct door iemand opzoeken) zoals:
 1. Naam van het kind.
 2. Geboortedatum.
 3. Adres.
 4. Telefoonnummer van ouders en/of andere, door de ouders aangewezen persoon.
 5. Naam + telefoonnummer van huisarts c.q specialist.
 6. Ziektebeeld waarvoor medicijnen of medische handeling nodig zijn.
- Bel de ouders (bij geen gehoor een andere, door de ouders aangewezen persoon):
 1. Leg kort en duidelijk uit wat er gebeurd is.
 2. Vertel, indien bekend, wat de arts heeft gedaan/gezegd.
 3. In geval van opname, geef door naar welk ziekenhuis het kind is gegaan.